

Излази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСПУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф., на по године 3 ф., на четврт
године 1 ф. 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у алату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 24 марта.

Немачки посланик у Петрограду генерал Вердер био је опозван и на његово мјесто већ је други наименован. Ова промјена учинила је у политичком свијету велики утисак, и много се о њој писало и писаће. Генерал Вердер био је у Петрограду одавно добро виђен, и кад је у последње вријеме царевања Александра III био наименован за посланика, то је био први знак побољшања односа између Берлина и Петрограда. За то се сада тумачи његово опозвање као знак, да се ти односи опет затежу. Али генерал Вердер није само опозван; иза ове вијести дошла је друга из Берлина, да је генерал Вердер пензионирао. Тијем поводом петроградско „Н. Време“ вели, да ова вијест баца са свим нову свијетлост на дипломатски догађај, о ком је јевропска штампа тако живо и тако различито говорила. До јучер је немачка штампа гледала на опозвање генерала Вердера сасвим са другог гледишта. Доводили су га у везу са оклијевањем наименовања новог руског посланика у Берлин, и отуда су изводили промјену у односима између Берлина и Петрограда. Говорило се и о наименовању графа Херберта Бисмарка, познатог противника руско-немачког трговинског уговора, за новог посланика у Петрограду. Сада високоофициозни „Н. Д. Цајтунг“ доноси, да берлинска влада има у виду, да наименоује за свог посланика у Петрограду кнеза Радолина, садашњег немачког посланика у Цариграду.

Ми се, за сада, уздржавамо — вели петроградски лист — од свакога тумачења ових вијести. Ми ћемо причекати свршене факте, и за то смо ћутали и о опозвању генерала Вердера, као и о могућим његовијем наследницима. Што се тиче питања, какви ће бити узајамни односи између Берлина и Петрограда при кнезу Радолину — о томе је још рано гађати, а друго, *карактер тих односа много мање зависи бриге руском народу него ли немачком.*

Из ове последње изјаве петроградског листа, који се сматра као полузванични орган руског министарства иностранијех дјела, осјећа се прилична хладноћа према Берлину усљед ове дипломатске промјене.

Кнез Радолин родио се у кући, која испевједа римско-католичку вјеру и припада старом пољском племству, али отуда не сlijеди, да Радолин његоју особено пољске традиције и сlijеди пољске тежње; кнез Радолина, који је дубоко одан берлинском двору, Пољаци не љубе, него га сматрају отпадником. Али се на сваки начин види, да његовијем наименовањем на мјесто генерала Вердера Цар Вилхелм не открива жељу, да угоди у Петрограду; што се потпуно слаже са наградом, што је добио генерал Вердер за његово дјеловање у Петрограду, гдје је уживао ошће симпатије.

НА ГРОБУ ИЗМАЈИЛ-ПАШЕ.

Из Кајира пишу петроградском „Н. Времењу“:

Данас је Кајир дочекао и спровео до гроба земне остатке Измајил-паше. Пренос

из Цариграда у Кајир праха овога Кедива, који је умро у изгнанству, јесте последњи приказ једног од најдраматичнијех епизода савремене историје.

Када је назад 32 године Измајил-паша ступио на престо, што је подигао његов дјед Мехмед-Али, овај мисирски Наполеон, Мисир је био државица скоро сасвим зависна од Султана, без знања јевропске културе и без значаја. Шеснајест година владања Измајил-паше преобрази земљу таквом брзином у сваком обалу, да свијетска историја не пружа слична примјера.

И одједном се срушила та величанствена зграда. Измајил-паша био је заборавио, да је за величанство потребит новац. Кад је наступио час исплаћивања дугова кредиторима, Кедива је ухватио ужас, као пред невјеројатнијем и нечувенијем догађајем. У заносу гневниог великодушја Кедив је поклатио држави сва колосална земаљска богатства своја и своје породице, да се исплате кредитори, али је ова велика жртва била у цулини дугова само једна капља. И 26 јуна 1879 Измајил-паша, на захтјев јевропских држава, био је збачен с престола и прогнат из Мисира. На обалама Воефора прихватио га је златни дворца, куда му је сlijедило триста жена — све што је одвео собом из земље, коју је хтио урешити, а коју је упропастио. Из овог златног кавеза несрећни Кедив био је осуђен да гледа, како се камен по камен руши величанствена зграда, што је он подигао, како ишчежавају његови снови, и његова велика дјела. Немоћни син из губи области, што је отац био освојио; Кордофан, Дарфур, и Сенаар, нас горњи Нил, све отпаде од Мисира; и Мисир постаде мањи него ли је био у почетку његове владе. Толиким трудом учвршћена власт Кедива претворила се у сjenку, у карикатуру власти; мјесто једног господара — Султана, Кедив је добио два; и овај други, надути англиски посланик, био је несноснији, и тежи од првога. Земљу заузео туђа војска, која је у њој господарила, која јој је зановиједала.

Историја је ријетко кога тако немилостиво и грозно казнила као збаченога и прогнатог Кедива. Трудно је и замислити дјеловије сикет за историјску трагедију, него ли је ово падање Мисира у течају шеснајест година из очима окованог исполна.

У одлучнијем моментима ове трагедије Јевропа је обраћала погледе на Воефорски дворца, гдје је Измајил-паша потресао златне решетке своје тамнице и рвао се да поможе својој љубљеној отаџбини. И сваки пут, кад су тежки догађаји енадали Мисир, изгледало је као да сјен Измајил-паше лобди над њим, и пријетања у својој немоћи, као да тражи поштеде.

Да се врне у Мисир — била је машта свега његовог изгнанског живота. Оборен болешћу, са смртне постеље, немоћни старац молио је Јевропу, да га пушти умријети у отаџбини, али су га се и умријевега бојали, и нијеју га пустили.

Данас се мртав врнуо.

ДОПИСИ.

Подгорица, 21 марта 1895 год. — Сопственим побудама руковођен, још 12 тек. г. Стеван Лукачевић сазвао је општински одбор и поднио своју оставку на звање предједника општине, молећи да му исту уваже и да из своје средине одаберу ужи одбор за преглед и примање рачуна.

Одбор општински није хтио ни чути за његову оставку, него бивши њиме и његовим радом задовољни, молили су га да и даље остане, ако не може више оно бар док доврши грађевину нове школе, коју је започео у којој су зидови довршени, а и тигле и дрвенарију као и марагуински рад све је погодио. Он се бадава извињавао да му више није могуће, и одбор се разлишао. Г. Лукачевић остао је тврди у својој одлуци, и чујево да је јуче упутио акт окружном капетану, да он учини што треба, да му се рачуни приме и да га разријеше од дужности.

Г. Лукачевић био је на челу ове општине пуње 2 године дана. Он се може похвалити да је грађанску дужност према општини испунио.

О свечаној Ободече прославе, његова је главна заслуга, да су гости онако

лијепо у Подгорицу дочекали и да су понижели најљепшу успомену на Подгорицу.

Довршио је справе противу пожара за сигурност вароши за случај пожара; набавио је двије помпе на два убла (бунара) на пјаци Миркове вароши, који благотворно за олакшицу народа служи, а за случај пожара оне ће припомоћи бржем црпљењу воде. Направио је општински магазин, ће се смјештају запаљиве материје; за ово предузеће трговци су општини зајмом у помоћ притекли, којијема ће се у двије године исплатити од прихода неог магазина, а даље остаје за општину један етапан приход више. Кунио је кућу ће би се имали смјештати епидемични болесници, на одвојеном мјесту у Драч-махалу.

При разрезивању грађана за грађење нове школе ударио је нови начин порезе прогресивне, по имању, те је тако сиротиња поштеђена, а богатија класа вишем плаћању подлегла; и ако је за овај начин порезе добио одборско одобрење, ипак усљед тога имао је и непријатности.

Извео је статистику становништва подгоричког и њиховог имања.

Његовим заузимањем Његово Височанство Господар обилато је помогао општину за грађење школе, уступивши једну грану прихода да иде у општинску касу.

Бавио се штудирањем за увођење електричног освјетљења које је на Рибницу лансио и јестиније него ће друго увести, и то питање хтио је покренути међу своје грађане одмах посље свршетка школе.

Помогао је многу сиротињу из општине и многог сиромашног путника било у држави било са стране.

Настојао је да се у општини ради самостално, и да истисне мијешање неких државних, а да власт пренесе на општински одбор, по да је у то унио не може се похвалити; ко зна, можда је и то један од узрока да је оступио, премда он то не говори.

„Argus.“

Подгорица, 16 марта 95*).

Пошт. Госн. Уреднице! Молим Вас будите добри да у првом „Гласу Црногорца“ ово објелоданите, јер предмет, о коме ћу овђе двије-три написати, не три одлагања, а борим се него да није доцкан.

У новосадским листовима, који потпуно поштом стигосе, читао сам, да ће се у Новом Саду представљати „Балканска Царица“, тај дивни драматски производ нашег узвишеног Господара Књаза Николе, и то баш о Ускршњим празницима. Уз ту вијест ти листови изјављују наду: да ће на преставу бити и гостију из Црне Горе. Откуда им та вијест ја не знам, као ни то — да ли ће ко тамо бити. Али, баш тај глас ме је и изазвао, да Вам ово пишем, јер ми се чини: да би лијепо било, кад би се бар неколицина ријешили и у Нови Сад пошли, и тамо наступајуће ускршње празнике међу својом браћом новосадским Србима провели, и том приликом уживали и у гледању „Балканске Царице“ на добро уређеној позорници српској, што ми у Црној Гори још није само имали прилике, ма да се је она по толико пута престављала и на Цетињу, и овђе у Подгорици и у Никшићу. Ко би се на тај пут одважио не би се кајао, већ би му толико ослачао, да би га и други пут узбрзо пожелио, јер би пропутовао многе српске земље, видио велики број лијених српских градова и у њима разне знаменитости; упознао би се свуда с нашим браћом тамошњим Србима, које би на сваком кроку сретао одовуд и отуд идући; наживао би се љепоте и величанствености природе, којима су украшени сви ти предјели, кроз које би се морало проћи, а све то за не велику суму новца. Колико би то души и тијелу добро годило — то човек не може себи ни приближно представити! А сад је баш згодна прилика да се удружимо — а што више то боље — на да се спремимо и одмах естраде нећење кренемо ако се због кратког времена и не могу више њих опрерити на овај пут, а оно бар некелико, тек ову прилику

* Примил смо ово пошто је био већ вкључен прошли број, те га сад доносимо, потпуно се слажући с предлогом нашег дописника Зећанина.

Уредништво.

Претплата шаље се у плаћеним писемима непосредно администрацији „Гл. Црногорца“ на Цетиње, или отпавништвима новина на коју друго пошту; а коме је наручије, може се претплатити преко г. *Петра Рамадановића*, кн. црп. агента у Котору. Допиен се шаљу уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се, по програму који узму из петита 7 новчића од реда за први пут, а за сваки даљи пут по 5 новчића. За огласе веће и на дуже вријеме попушта се.

не ваља пропустити никако! Буде ли се на овај пут одважило и два друга, ја бити — трећи.

Дакле, ко хоће и може — нека оклијева, већ нека се спрема живо и роб и новцем. У том случају молим Вас уреднице, да ми јавите да се и ја спремам ако ко крене!

Зећанин.

Књижевност, умјетност и просвјета.

„Балканска Царица“ на новосадској позорници. У новом Дуиђерковом позорштву у Н. Саду припрења се престава „Балканске Царице“ о предстојећим ускршњим празницима. Г. Антоније Хаџић, управитељ Српског Народног Позоршита, удесио је за позорницу ову драму тако, да је од њезиног Високог Ауктора добио допуштење, да је може престављати. Све призоје и све особе г. Хаџић оставио је недотакнуте, само што је поједине дијалоге скратко, обзиром на трајање престава; и то је скраћивање извршило толиким трудом и толиком љубави, да његов рад заслужује потпуно признање. Главније улоге су подијелене најбољијем глумачким силама Срп. Народног Позоршита: Станка ће играти г. Ружић, Даницу — гђа Лукићка, Деана — г. Лукић, Иван-Вега — г. Душановић, Ђорђа — г. Спасић, Ибраим-агу — г. Марковић, а старца гуслара — г. Добриновић, редитељ. Тако све обећаје, да ће ово бити прва престава достојна ове крајне драме Књаза-Пјесника.

(Нове књиге.) Примил смо:

Правила (KANONES) православне цркве с тумачењима. Рађа Николина, епископа далматинскога. Књига I. Цетињ. Сад, 1895. Наклада књижаре А. Пајевића. (666 страна велике 8-не). Цијена 4 флорина.

Први коментатор канона православне цркве, Јован Зовара, јавио се у почетку XII вијека, ком су сlijедили у течају истог вијека Аристин и Валсамон. Ово су били главни грчки коментатори. У предговору свом преосвештени писац набрја још радје западнијех коментатора. Међу Словенима стекао је велику заслугу у тумачењу св. правила Архимандрит Јован, кашње епископ смоленски, кога Преосвештени Никодим називље оцем повије науке православног црквеног права.

На српском језику нема тумачења св. правила. Преосвештеним писцу одавно се учинило, да би добро било да то и Срби имају, па је 1873 био покушао, да изда „Правила Православне цркве“, и издао је тада аностол, правила и правила прва четири васељенска сабора. Г. 1878 почео је друго издање поправљено и поцљено према првome, али је и то мари прекинути, и то с недостатком новчаније средства. „А ако данас ова радња излази — вели преосвештени писац — то сва је заслуга г. Арсе Пајевића, који у племенитој намјери, да потпомогне српску богословску књигу, узео је у своју накладу ово издање и тиме је омогућио, да сва правила православне цркве изиђу у српскоме пријеводу са тумачењима.“

Наш преосвештени коментатор имао је пред собом сва тумачења пређашњих својих претходника, те их је проучио и њима се користио, колико му је требало за своја тумачења. Знајући какво је признање стекао Епископ Никодим у право славној цркви својим научнијем радовима, ми смо увјерени, да ће ова његова радња бити круна пређашњима.

У овој првој књизи долазе следећа поглавља: О правилима православне цркве; о правилима св. апостола; о правилима васељ. сабора; о правилима помјес. сабора; о правилима св. отаца; о допунидбеним правилима; правила св. Апостола; правила I васељ. сабора, Никејског I; правила II васељ. сабора, Цариградског I; правила III васељ. сабора, ефеског; правила IV васељенског сабора, халкидонског; правила V-VI сабора, тулског; правила VII васељ. сабора, Никејског II; азбучни преглед.

Издање је технички красно израђено; и хартија је добра. Све одговара важности ове знамените радње, те према дељбини и величини књиге цијена јој је врло умјерена.

Учени г. епископ (своју радњу посветио је свето-петроградској духовној Академији, у знак своје дубоке благодарности, што га је прошле године наименовао својим почасним чланом.

— Из Русије, пријевод Кабанскове. То су двије приповијетке: I. Није срећа у новцу, и II. Сузрет. Издање књижевне Д. М. Ђорџића у Биограду, година? Цијена 70 пара дина.

— **Leteratura Popolare dei Croati Serbi**, од prof. Melko Lucianović. Издање „Pensiero Slavo“, volume № 1. Trieste, 1895. Цијена 1 круна.

Beiträge zur physischen geographie von Montenegro. Habilitationsschrift, durch welche mit Zustimmung der philosophischen Facultat der Universität Leipzig zu seiner Montag, 4. Februar 1895., mittags 12. Uhr im Auditorium № 9. zu haltenden Probevorlesung „Die Völkerwanderung der Eskimos“ ebenst einladet dr. Kurt Hassert. Druck Engelhard-Reyerschen Hofbuchdruckerei in Gotha, gr. 8°. S. 52.

(Свршетак)

Иза тога говори се о Катунској Нахији или срцу Црне Горе, како ју Хаесерт е потпуним правом називао, и о њеним височинама: Чевски Лисац, Челинац, Гарац, Пуети Лисац и т. д. те овако на стр. 13 завршује једно мјесто: „Fassen wir den Inhalt der trockenen topographischen Bemerkungen, die im Grunde iveriter nichts als eine Umschreibung der Karte sind, kurz zusammen, so ist die Crna Gora eine mehr oder minder stark verkarstete Hochebene. Doch ist sie kein Plateau im eigentlichen Sinne des Wortes, sondern er soll damit bloss gesagt sein, das grössere Niveauschwankungen seltener werden. Am meisten tragen noch die Banjaner Plateau—Charakter!“

Највише се лисац задржао код наше источне височине, коју је, као што већ у почетку споменућу, био срећан и сам похити. Запамтљив је, како се Хаесерт труди око самих назива: Ловћен, Ком, Дурмитор да их протумачи од куда долазе, па вели, колико се мање више Буе-ова и Ебелеова предпоставка може прихватити, да Ловћен долази од „ловити“, те по томе да значи толико исто као и кад би се рекло „Ловачко Брдо“, то је још теже протумачити од куда долазе називи: Ком и Дурмитор. Шварц свађа назив Дурмитор на латинску ријеч dormitor, рум—dormitor, дочим су по Каперу називи Ловћен, Ком, Дурмитор као Тара и Лим прегрчког и римског поријекла.

Најинтересантније ми је било у овом првом поглављу оно при свршетку од стр. 23 до краја, јер је то за мене било баш нешто ново, до сад ни од кога чувено и пијде не читано. Ту се наиме говори о трговини и о Црногорчевој неискључивости спрам ње као и о узроку због којег то бива. Познато је, да су сва наша главнија мјеста: Цетиње, Ријека Црнојевића, Подгорица, Даниловград и Никшић везани колекним путем. У том погледу држави још само престаје спровести такав пут и између Подгорице и Колашина, што ће, надамо се, с временом и бити; тај пут што би се имао спровести између Колашина и Подгорице био би одиста најзначајнији по наш саобраћајни развитац, јер је оно најбогатији крај Црне Горе, па колико би Подгорица оживила, толико би

се онда и онај крај с извозном робом куд и камо много више могао користити, него ли што је данас у том погледу кадар учинити и себе помоћи. Ово сам мор о споменути, јер се ово питања и лисац дотаклао, па ми се чини, да је сувнише строго, кад се на једном мјесту своје радње задржао код непроходности црногорских путева, премда у неку руку морамо му дати за право, кад тврди, да се и на оно колекним путева што их има врло мало саобраћајне живихности онака. На даље говори о Црногорцу као јунаку у дефанзивни и офанзивни, па како нас уздиже као јунаке у дефанзивни, толико нас худи као јунаке у офанзивни, што, дакако, и примјерима лисаца потврђује. Говорећи о црногорском јунаштву у опште, много нам у том погледу одузмице, кад тврди: „Die Bewohner haben nicht ihr Land, sondern das Land hat seine Bewohner vertheidigt und sie vor der druckenden Knechtschaft beahrt, unter der ihre christlichen Stammesbrüder in Bosnien und Serbien Jahrhunderte lang schmachteten.“ Најпоеле дотакнувши се и признања независности Црне Горе, овако завршује поглавје: „Verkehrsfeindlichkeit und natürlicher Schutz, hier Fluch, dort Segen, dass sind zwei Gegensätze, wie man sie sich nicht schärfer denken kann. Möge es den Cnrogorern gelingen, sie beiden zu vereinen, damit sie nicht nur in den Tagen der Noth, sondern auch in den Zeiten des Friedens einer starken Rückhalt an ihren Bergen haben!“

Има ту још ствари о којима овдје не може бити говора, премда заслужују опште пажње од стране сваког поље објективног историографа Црне Горе.

О другом поглављу ове расправе не могу много рећи, почем му је карактер екстрем научни, само ћу то истаћи да Хаесерт одмах при почетку обара суд свих оних лисаца који пишући о Црној Гори протурјују о тој само неистините вијести велики, да је тобож сва онаква каква се на први поглед од Котора до Цетиња путнику прикаже. Треба заћи, вели лисац, у предјеле око Горње Мораче Таре, па би се тек онда могао човек увјерити о љепоти тих црногорских Алпа, који нимало не уступају ни најдивнијим предјелима алпским у Тирољу и Швајцарској.

При овом другом питању т. ј. „Montenegro'sche Landschaften“ Хаесерт се највише освртао на извршну радњу др. Јована Цвијинга: Das Karstphänomen. Versuch einer morphologischen Monographie. (Pencks geographische Abhandlungen. Wien 1893) за коју сам Хаесерт вели: „Diese Monographie, die von einem vahren Biencfleiss Zeugnis ablegt und ausgedehnte eigne Beobachtungen mit einer gründlichen Beherrschung der veltächtlichen Literatur vereint, eine getheilte Aufnahme gefunden,“ те ју је онако оштро и могао Крауе критизирати, јербо је Цвијинг његове радове о истом предмету сматрајући их кривим сасвим пренебрегао. Крауеов пристава Гинтер написао је омет „Besprechung von Cvijics Arbeit,“ дочим пети Хаесерт мање више прихваћа назоре Цвијинге. Једин као и други имају читаво кодо елџебеника. Ово навластито петицем због тога да виде наши какву ролу игра млади проф. на Великој Школи у Биограду у њемачким научним круговима, међу којима је својим радом читаву ето бурју произвео, што нама Србима само на дилу може служити.

Расправи је додата и једна орографска слика Црне Горе као и једна таблица из које се види разноликост разних путника при мјерњу наших планина. Као примјер наведемо само Васојевићки Ком за којег је Буе пронашао да је висок 2686—2844 м., Шестак 2437, Банко 2422, Хаесерт 2490, Ровински с руским официрима 2460 м, којима је тај носео, као што се види, и најбоље за руком мерио.

Што још дјело краше то су саема точни називи наших мјеста и планина, што је рјеткоет код страних писаца. У том погледу много му је служила Ровинског „Карта Црне Горе.“ Лисац не ватише већ непрестано што ради на пољу географије Црне Горе. Тако у најновије вријеме у научном геогр. мјесту „Globus“ дотакнувши се и имена Црна Гора написао је чланак: Der Name Montenegro. Име Хаесерт много нам обелаше. Дај Боже да његов рад о географији Црне Горе уроди што бољим плодом, те да њиме сврати пажњу и других научељака на тај наш камен, како би што скорије био испитан научно у сваком погледу.

Најпоеле у овој радњи виђу наведена и многа дјела, која се специјално баве о Црној Гори, а којих иначе не налазим у М. Драговића, Покушају за Библиографију о Црној Гори, па што лисаца пажљивим чиним, ако се кад назова буде нашао истог посла.

У наступајућем љетњем семестру Хаесерт ће већ одпочети на овдашњем универзитету и своја предавања из Географије, те ћу имати прилике с њим се и поближе упознати, а како сам се увјерно из адресе, којом је био тако добар један ми екземпляр своје расправе у мој стан приносати, мора да добро влада и српским језиком, док је на адреси уз њемачки и Ђириски наслов стојао!

Д а ј и ц и г.

Стеван Н. Ђурашковић
студент философије.

(Слика цара Лушана, царице Јелене и сина им цара Уроша.) Поодавно се знало да у цркви св. Николе у талијанском Бару има слика српског цара Стефана Душана Спашко, његове жене царице Јелене и сина њихова цара Уроша, али српски умјетници и учени дуди не бијаху мишљења да су то вјерне слике великога српског цара и његове породице, већ да су производ нечије уобразиље. За то се није радило ни да се откупе, ни да се копирају онда кад се за њих сазнало. Српска краљевска академија наука, као што јавља „Дело“, овластила је прошле године академика дра Милана Јовановића, који је ваљда први од учених Срба и онако ове слике 1877. год. у цркви св. Николе у Бару, да ради њих иде у Бар — 9. јануара ове године поднио је академик др. М. Јовановић скупу академије извјештај о свом путу у Бар, из којег се види на жалост да нити је нашао слика, нити је могао сазнати куда су се дјела. Том приликом је г. Јовановић крај извјештаја прочитао биљешку о везама које су постојале између српскога краља Милутина и цркве св. Николе у Бару, и о даровима које је Милутин слао овој цркви. Ова ће биљешка бити штампана у „Споменику“ академијском.

Пошто је академик др. Јовановић утврдио на овај начин, да су заиста посто

јале везе између српске владарске куће Неманића, а у овом случају између знаменитога дјда Душанова, краља Милутина и ове цркве у талијанском Бару, нестале слике постају тек сад важне и значајне за Србе, а нарочито за српску историјску науку и умјетност. С тога је нада да ће Академија трагати за несталим сликама, и да ће је у томе потпомоћи владе обадвије српске државе, Србије и Црне Горе да се пронађу. Па ако се и кад се пронађу, могао би се доказати шта су, као што се и данас зна за слике цара Лазара и царице Милице у манастиру Раваници и њихова сина деснога Стефана I. Високог у Манастију у Србији.

(Срби електро-техничари.) У своме приступном предавању на катедру техничке физике и електротехнике на Великој Школи у Биограду, нови професор др. Стеван Марковић осврнуо се, наравно колико је то могло допустити једно приступно предавање по своме простору, на рад и изналаске електротехничара Срба, чувених и слављених у научноме свијету.

Говорећи о телеграфији, др. Марковић вели, да има двије категорије усавршених система телеграфских. У првој су све оне системе у којима само једна жица служи да се могу отпратићу денеша у један пети мах. У другој су оне системи, у којима се усавршеним механизмима, повећава број испраћених денеша. Др. Пушин, Србин из Баната, сада професор у Њујорку, изумио је један нов систем телеграфски. Пушин се у томе служи трима динамо-машинама, које могу многоструко да мијењају правац и јачину струје, па је комбинавањем тих машина унио, да пошље четири денеше једном жицом и у пети мах. Пушин се нада да ће му поћи за руком да повећа број денеша једном жицом и у једанпут 40—50.

Други је електро-техничар Србин Мариновић у Паризу, икњижев друштва за експлоатацију театрофона, и он ради на усавршавању електро-технике. Мариновић је рад од капиталног значаја, вели др. Марковић, за ово предузеће. — У већим театрима у Паризу намјештено је 20—40 микрофона. Они су везани индуктивним калемима преко бирова друштва за театрофон; и преко централнога бирова за телефон са оним претплатницима телефона, који су у исто вријеме претплатници и театрофона, и са нарочитим аутоматичним справима неколиких великих локала. Тако један претплатник театрофона или гост локала, који жели да слуша представу, тражи телефоном везу од централног бирова са театром, и ако је који од микрофона у позорницу слободан, онда претплатник или гост може слушати представу код своје куће, у одељу у ком хоће, у положају и друштву које му је драго да има код куће. А може тако промијенити неколико позоришта једно за другим и једне вечери.

Теслини радови иду да произведу преврат у електричком освјетљењу и звучи. Незадовољан са досадашњим проналазцима на томе пољу, Тесла се много нада да ће успјети да произведе свјетлост у тако званим евакуисаним цијевима и особитим једнополним лампама сјајлицама, и то помоћу електричних осцилација усјед алтернативних струја и високог напона. За човјечанство би било, вели др. Марковић, од велике користи ако Теслини радови уроде жељеним плодом, јер не само да такви извори

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“

НЕШТО ИЗ ИСТОРИЈЕ.

Доба митрополита из дома Петровића.

Пише Мираш Вукић.

(Наставак.)

По смрти владике Данила, постане владиком и господаром Црне Горе његов синовац Сава Петровић-Његуш, који сазида цркву на Стањевићима — 1736 г.)

У то вријеме на Турке удариле савезници: Ана руска Царица и Карло VI бечки Кесар, и погнаше Турке по цијелој Влашкој и Србији.

Па Ван хрватски год. 1738 продре е војском у Босну, а Црногорци и Херцеговци дигну се на оружје да се сједине с граничарима, и то преко турских љешина.

Но Турци за рана дотрчали, те по сјекли херцеговачке вође и главаре, те је по тад најгоре процвијела земља од аулама ага и спахија.

Због неповољних околности, савезници: Русија и Аустрија, учине мир у Биограду год. 1739, Турцину врати Аустрија Биоград са Србијом и Влашкун, што му прије 20 година својила бијаше; а Русима узалуд труд и крвави ратови.

Но тада Турци немилоче побјеснише Србе на савезнике аустријске. Али храбри Црногорци у Кучима осветише биоградске Србе; јер екадарски наша Махмут-беговић са 15 хиљада војске дође на Дољане више Подгорице, пак пошље Кучима, да му ха

у) Љетошње црногорски: на љто 1736 сагради владика Сава на Стањевић цркву храмъ живоначелне трице и манастир састави.

рач даду. Војвода Илија из Куча распита: колики харач да се да?

Но кад чуше Кучи да је харач: двије стотине ћеса блага, стотину волова, и педесет најљепших невјеста; онда витезови Кучи једногласно одговорилише: „и да биемо пристаали да дамо благо или волове, али невјесте не дамо без крваве сабље и пољане.“

Тад Махмут попријекло погледа војводу, но се кучки војвода осјече на Махмута, говорећи: „не дам ти нашу ништа до камена!“

Кучи се поклаше са Турцима те дадохе наши три хиљаде турских љешина, што му сурваше низ Орлове стијене; па међану посјекоме двије хиљаде турских глава, седамдесет бегова изгореше у кули Раховића, а наши два сина погибоше од црногорске руке.

Тад се Црногорци највише почеше дизати у хајдучке чете, палеће и робени пограничне Турке.

Међу првим хајдучким старјешинама најпрви бијаше Никац од Ровина, који својим поузданим цесердаром смицаше никшичке злике и крвнике и друге херцеговачке аулумаре — 1746.

Вјерил другови Никчеви бијаху два црногорска сокола, Јутковић са Његуша и кнез Станко из Предина.

Тада Тењај-паша босански дође на Убде Чевске са 30 хиљада војске, да похара Црну Гору.

Црногорска војска изашла на сузрет, а из ње кренула три пообратима са 40 друга, да убију нашу под шатор. Срећа за њих била, што је магла била притиснула сву турску војску у сред дана.

Хајдуци користећи се маглом, добоше до шатора пашина и нашу заклаше; а

Црногорци удариле на турску војску и посјекоме бирани војнике Бошњаци и Херцеговце — 1756 године.

Тад се и кнез Вујадин с Ниперима криво с Турцима највише око планине Кошиња. Накшићи дали вјеру Вујадину да Нипери мирно чувају овце у Кошљу; Вујадин се уздао на вјеру, а Турци га вјером преварили и преко вјере ударили на Вујадина; но Вујадин освети и себе и овце; а Нипери поћно прићерају Турке.

Тад Убљани, Чевљани, Валетићи и друга погранична племена потекоме хајдучким трагом, кроз Студено, низ Дипове стране, уз Херцеговину и непад Никшића, те сијенијаху турске главе и илијен пилењаху.

Прије тога востаде владиком другобратучед Савин Васиље (1750).

Васиље пошто побједи и оћера Турке од својих граница, најиречу потребу увиђе да прикупља раздробљену снагу црногорских племена.

Јер су се тад сва браства и племена црногорска почела жестоко крвити између себе. Зликовци нијесе се никог бојали, а самовољци своју су власт нирили. Добри пастир Сава уклови се Васиљу, а сам поће и Русји скупићати прилоге за цетињски манастир и друге, а вративши се настани се у Стањевићима.

Владика Васиље стегне црногорска племена руком правде свакому једнаке; намјести старешине и утврди свјецку власт.

По тада Васиље препоручи Црну Гору старцу Сави и главарима; па поће у Русју за прилоге; Васиље прими од Русје пет хиљада златних маџарија²⁾, доста одежда и црквених ствари за црногорске манастире. Но чим дође у Црну Гору, срету га црни гласови, да је цар Турски

понасео обилато црногорске главаре, а они Црну Гору завадили, па похитали у Цариград да обећају харач и подајништво.

Тад је турски цар Осман од радости екакао по дивану: „бре Карадаг, и ти будеш Османова раја!“

Но Владика Васиље на вријеме при сије те измири племена и главаре доведе у ред.

Цар Осман разјарен, што му се нада изјавила, посла у Босну крваве фермане: да се Карадаг пети час под харач огрене. Са сваке стране кренула се силна турска војска на Црну Гору; босански везир пиље црне бурунџије владича на Цетиње; „Море црни калуђере, већ испод цареве не побјеже, но дај харач и двадесет најљепших ђевојага.“

Васиље тад окупи на договор Црногорце, говорећи им: „Ако харач дамо, ја вам Црногорци нећу остат на Цетињу, нит ћемо имати слободе, ни поштења, ни јуначке славе; нећете бити господари ни од своје ђеце ни од себе.“ На то главари сви једногласно одговорилише: „Ками да му дамо!“

Тад владика задовољан и весело написа: „Босански шљивару, послаћу ти дванајсет камена, да их пошљеш твом цару за хараче; а знај да Црна Гора за Турке не рађа ђевојке, но за своју ђецу Црногорце.“

Но сила турска од 40 хиљада крволоча изненада обколи Црну Гору. Црна Гора сва устане на оружје, да се брани од Турака; — но већа мука на Црногорце: нестало им праха и олова, те немају се чим бранити. Млечићи се сами препали; те не смију давати ни праха ни олова. По у тој великој оскудици нађе се добар пријатељ из Приморја, те унесе кроз Доброту праха и олова Црногорцима, који се жестоко

(Из дипломатских кругова.) Госп.

Дено, доскорашњи министар резидент француске републике при Књажевском Двору, пошто је био примљен од Његовог Височанства у опрштајној аудијенцији, отпутовао је са својом госпоњом прошле неђеље са Четиња. Као што се види из одликовања, саопштењих у прошлом броју нашег листа, Његово Височанство одликовало је француског дипломату првијем степенем Данилова реда. Г. Дено и његова госпоња оставили су у нашој престолници најљепшу усмену и најтоплију симпатију.

(Високо одликовање.) Његово Височанство Господар покљонио је Његовом Блаженству, Господину Герасиму, православног васеленског Патријарха Св. Града Јерусалима, Аравије, Палестине, Галилеје и т. д. први степен Данилова реда.

(Одликовања.) Његово Височанство Господар изволао је одликовати: г. Манурова, секретара руског посланства у Цариграду и г. Мајкова, драгомана истог руског посланства Шибјем степенем Данилова реда; г. Шчербина, другог драгомана руског посланства у Цариграду; г. Гошину, аташеја истог посланства; Књаза Кудашева, другог аташеја истог посланства; г. дра Шченотијева, шефа руске болнице у Цариграду; и г. дра А. Критиса, руског вицеконсула у Дедеагачу IV-ијем степенем истог реда; а г. Петра Ђ. Радовића из Мартинића и г. официра Митра Вошкова Марковића из Лешанске нахије V-ијем степенем истог реда.

РАЗЛИЧИТО.

(Смрт цара Александра III. — талмудски злочин.) Под таким насловом изишао је један чланак у „Бундшау“, листу познатог немачког антисемитског листа. У томе чланку тврди писац да су руског цара Александра III. отровали његови лекари др. Хирш и др. Захарјин, покрштени Чивути; а отровали су га, вели, зато, што је он у своме царству врло строго поступао према Чивутима и што им је у опште права ограничено. Због тога чланак главни одбор чивутског друштва немачких чиновника оптужи одговорног уредника „Бундшауа“ Моша. Опуштени Мош изјави код суда, да је штецу чланка дао часну ријеч, да га неће проказати, те за то прима сву одговорност на себе, тражећи, да се као доказ прочитају нека мјеста из Старог Зајвета, а нарочито нека књига Мојсејева. Суд није хтио да чита. Дјеловођа чивутског друштва, Леви, изјави пред судом, како је поменути чланак сваког Чивутина заболно до срца, јер се у њему износи неугодна оптужба против Чивута. — Суд је цустио Моша као невиног.

(Насељавање из Немачке.) У прошлој години напустило је немачку царевину 39.204 душе. Све је то отишло преко океана — у Африку и Аустралију. У наведеном броју било је 20.482 мушкиха и 18.346 женскиња. За 376 насељеника недовољно подаци о томе. Највише их је отишло преко Хамбурга, Бремена и Анверса; а било их је прилично, који су се кренули на пут преко Ротердама, Амстердама, Бордоа и Хавра. Тако изиша, да се у мореке бродове укрцало, код Бремена 8.681 мушкиха и 8.588 женскиња; код Хамбурга 8.900 мушкиха и 7.937 женскиња; код Анверса 2.255 мушкиха и 1.903 женскиња; код Ротердама 586 мушкиха и 417 женскиња; код Амстердама 59 мушкиха и 41 женскиње; а код Бордоа 26 мушкиха и женскиња. Подаци, о насељењу преко Хавра, нијесу још објављени.

Наузимајући пристаниште Бордо, прешло је преко осталих 17.187 (међу којима 7.346 мушкиха и 9.491 женскиње) са ције лом породицом, а 21.991 (од којих 13.136 мушкиха и 8.855 женскиња) сваки за се. Од целокупног броја отишло је 31.210 душа за Задружене државе у Сјеверној Америци, 1.283 душе за Бразилију, 673 душе за Бразилију, 386 душа за остале области у Америци, 760 душа за Африку, 151 душа за Азију и 225 душа за Аустралију.

За претпоследње четири године насељили се из Немачке у друге дјелове свијета, и то: у 1890-ој години 97.103 душе, у 1891-ој години 120.089 душа, у 1892-ој години 116.339 душа и у 1893-ој години 87.677 душа.

Оп. Им. Зак. — написао Рјето В. Поповић. — 10.) Једина нада — pjesма Дионисија Миковића. — 11.) Нешто о вјештини мачевања — пише професор Мило Ковачевић. — 12.) Ко је јунак? — pjesма Радоја Црногора. — 13.) Војничке студије — пише официр Н. Митровић. — 14.) Домаћи лијечник — пише д-р. Клеант Теодоридес.

II. Народне умотворине: Српске народне pjesме из Брањине — приписао Гавра В. Гојковић: 1.) Дрејетљива његојка. — 2.) Сунчева тужба. — 3. Милин Славуљ.

III. Књижевност: 1.) Пјесник и Вила* од Николе I. — пише Јован Роговић.

IV. Шала и забава: 1.) Анекдоте већином из медицинског свијета — прикупио д-р. Клеант Теодоридес. — 2.) Скужавана дуга — од *). С...

VI. Разне биљешке.

— „Српски преглед.“ Књижевност, наука, друштвени живот. Уредник Др. Љубомир Пецић.

Изашао је број 4 са овим садржајем:

Правнице и интерпункција — Уредник. Ивкова Слава. Приповијетка — Ст. Сријемац.

М. П. Шапчанин, Скица. — Љ. Пецић. Мелодије — Др. Ј. Илић. Систем Душановог Законика. — Др. Мијушковић.

Како сам се упознао са Вуком — И. И. Ткалац.

Књижевни Преглед: Моје Симпатије од М. Цара — В. Поповић.

Позоришни Преглед: Дубравка — С. Јовановић.

Споменик Љ. П. Ненадовићу. — Биљешке.

„Српски Преглед“ излази дванут мјесечно, око половине и крајем свакога мјесеца. На годину стаје 20 динара, на пола године 10 динара, на три мјесеца 5 динара.

Поједини бројеви могу се добити у књијарници Марка Марковића у Цариграду по 0.90 дин. комад.

— Наставник, св. Ц-га, књ. VI. — Фебруар 1895. Лист проф. друштва у Србији. Одговорни уредник Хеспир Лилер проф. Изаши у Биограду у 10 свезака мјесечних од 4—5 табака. За вријеме одмора школског не излази. Цијена годишња: за чланове проф. друштва, учитеље основне школе и чланове учитељског удружења 6 динара (круна).

— Гласник православне даалатинскоистријске епархије. Мјесни часопис за црквено просвјетне потребе православног свештенства. Број 2 год. III. фебруар 1895 у Задру. Излази у мјесечним свескама. Цијена год. 3 фор. а. вр. а за стране земље 9 франака у злато.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

За спасавање винограда од пероноспоре.

Мало ће кога бити и међу нашим виноградцима и привредницима, који није сазнао и искуено и сам штетне последице од ове нове напасте винове лозе, назване пероноспора. Уз огромну штету, коју смо претријели губитком винограда од филексерне најезде, ево гдје нам се усели и одомашни пероноспора, да и оно мало заоставних и обновљених винограда уништи. Већ три године, како немамо свога грођа ни свога вина ни онолико, колико би од наших винограда могли имати, јер се пероноспора свуда и готово редовно јавља и омета их у напредовању и ништи и оно мало рода. Не треба нам више двоумити о томе: да ли има код нас, у нашим виноградима, пероноспоре — која је позната још по именима: пламелича, црвавина, жути роса; — бастра, тоља, — као ни о томе: да ли је она опаена и штетна за винову лозу. Све то потврдило нам је и само искуство из последњих година, а нарочито из 1893 год., а и стручним испитивањем то је потврђено. Наостаје сад само питање: да ли да цустимо да та нова напаст винове лозе пероноспора продужи и даље, тако рећи сербиз, свој напад на винову лозу и да очекујемо, да је саме од себе нестане? Не и никако. Нека се нико не вара, да ће пероноспора сама нацутити наше винограде и нека је сваки увјерен: да и њу, као и сваку другу болест и зло треба енергично сузбијати и лијечити на тек онда ће је нестати.

Исто тако нека се нико не вара, да пероноспоре нема више у нашим виноградима за то што се прошле године ријетко гдје и слабо јављала. Њена ређа појава и слабије дјејство у прош. години само је због тога, што за вријеме њезине појаве не бјеху повољни услови за њу, јер већином бјеше суво вријеме. Тиме пак, што пероноспоре није било у прош. години, није никако искључена могућност, да се она опет појави, и то баш у овој години; јер клима за прош. живот, за њезину појаву не само да нијесу пропале, него су баш ту, да се са оних мјеста гдје су биле

свјетлости дају релативно велики дио свје тлосних радијација, него су Теселине струје безопасне за људе и стоку.

(Цариградски Срби и васеленски патријарх Антим VII.) „Цариградски Гласник“ јавља да је 6. ов. м. била депутација цариградских Срба код Његове Светости васеленског патријарха, коју је он врло лијепо и веома предуверетљиво примио. Депутацију је предводио отац Нићифор Перић синђел, који патријарха поздравив бееједом изјавивши велику оданост православног Срба према васеленској цркви. Патријарх Антим очински се захвалио на српским изјавама, и последи дужега говора у ком је изио како васеленска црква има небројених доказа о привржености православног српског народа према њој, изрази наду да ће српски народ продужити и даље да буде достојан члан свете цркве. Чланови депутације захвалише патријарху на тим ријечима. — При посудживању гостију патријарх је питао за српску школу и општинску у Цариграду и о српском лијету, који ће сви доприијети да св. црква буде непрестано поштована и љубљена.

(Н. С. Ђесков.) Пођу између 4 и 5 марта ове године умрло је угледан руски писац и књижевник Николај Сименовић Ђесков. Родио се г. 1831 у Горохову, селу Орловске губерније. Више науке слушао је на свесучилишту кијевском, гдје се злонатио и мучио, јер му је имање изгорело. Касније ступи у државну службу, коју брзо напусти, те постаде трговачким агентом у некоем свом рођака. Путовао је много по Русији, и на свом путовању проучавао је народ, о чему је много писао и прославио се својим романима и цртицама из свештеничког живота. Радио је на „Отеч. Запискама“, које је шездесетих година издавао Крајевић, а био је сарадник познатих руских листова „Новоје Времеја“ и „Новости.“ Од његових романа стекли су себи признање: „Некуда“ „Обојњение“, „На поках.“ А прославио се својим романом „Саборјане“, кога је написао у 10 свезака. На смртном часу наредно је, да му се тијело седира те да се дозна прави узрок смрти му. Одредио је што скромнији погреб и најниоше забранио сваког надгробног слова.

(Листови.) Изашла је из штампе III-ћа свеска „ЛУЧЕ“, за март, са овим садржајем:

I. Наука и белетристика: 1.) Химна Зети, сјени пјесника „Луче Микромозме“ — pjesма д-ра М. Јовановића. — 2.) Александар II, Цар ослободилац народа, реформатор и просвјетилац Русије, и Александар III, Цар мира — пише професор Казанског Университета А. П. Александров. — 3.) Јовански Руђић — pjesме из збирке Јована Поповића-Ипцова. — 4.) Памтење и његова важност за здрав и плодан умни рад — пише д-р П. Миланић. 5.) Посљедњи пољубац — приповијетка Алексе Шантића. — 6.) Ђ. Фоскари у затвору, по једном мјесту из трагедије „два Фоскари“ од Бајрона — pjesма Ж. Драговића. — 7.) Загфрид Сигурд у Ни белунизма — пише проф. Л. Т. Перовић. — 8.) Саквија-Муни, легенде о Буди, написао Шире — превео с руског Марко Драговић. — 9.) О застави, чл. 193—221

побију са Турцима и оћерају их од својих граница.

Посље овог крвавог јуначког боја, за Василијева живота, био он на Четињу, или на путу, Турци нијесу смјели ни зуба на Црну Гору објелити.

Владика Василије предвиђао је да Црна Гора не смије остати без просвете и уредбе, јер што сам један човек утврдити и сачувати може, то прије или последиј ласно ће злици упропастити. Тешко је народу без мудра главара; али много теже без сопствене своје снаге. Такав је снагу етно владика да да свом народу, кроз више учених и мудрих људи.

С тог узрока и узео је владика 15 првогорских младих, и собом их повео у Петроград и оставио на изучавање.

Кад се је из Петрограда вратио лишао је владика и у Млетке, неби ли отуд свом народу помоћи дошло. Но по трећи пут, пође Василије у Русију, да поздравити царцу Екваторину 1765, и да прими позвану помоћ, за правитељство и школе у Црној Гори. Тув севладика преставио у 57 година свог живота. Јерођакон Петар Петровић закљони очи свом естрици владци Василију, у руској престолници, Петрограду.

2. На што су ти новци издати, о томе сам владика Василије вели, да је дао: црногорцима, приморцима, асанима и брданима 2.000 мадараја; за попу цркву у Малине и др. грађевине 670; за маастријске дугове што су у глатке године услиједили 520; за башићине поје укупне више од 200; за путне тропане, од како је пошао у Русију и да ње се вратио на Четиње 150.

Мидажковић, историја Црне Горе стр. 117.

(Наставиће се.)

(Свјетска поштанска марка.) Тадијанска штампарска управа, обзнањује да су све државе, које улазе у састав поштанског савеза, почеле водити преговоре, о увођењу свјетске поштанске марке. Као повод овоме је, што консули не сто добијају питања, на која не могу да одговоре за то, што неко тражећи обавијештења не може на своје шлемо да домете марку оне покрајине, гдје консул живи. Свјетска марка доскочила би овој незгоди. Кад буду све државе, осим Америчких сједињених држава, изјавиле свој пристанак онда ће се ова новина изијети на оцјену нарочите комисије.

(Свјетски поштански савез) године 1875 обухватио је 37 милијуна квадратних километара, са становништвом од 35 милијуна. Сад он обухвата 102 милијуна квадратних километара са становништвом од 1035 милијуна. Год. 1891 на просторији цијелога поштанског савеза, било је раселато 7.825 милијуна писема; 1.760 мили. поштанских карата; 6.479 мил. периодичних издања; 132 мил. трговачких мустара; 42 мил. писема од вредности у суми 41.598 милијуна динара; 307 мил. поштанских асигнација у суми 15.864 мил. дин. и 276 мил. пошталка у суми 11.546 мил. динара. Кад се овоме дода и транситно пошлагање, као и оно из покрајина, које не улазе у свјетски поштански савез, онда број пошлагања достиже 17.748 милијуна. Број телеграфских депеша у 1892 години достиже у границама телеграфског уговора — 255 милијуна.

(Број три у животу Бисмарка) Једне немачке новине причају, да кнез Бисмарк јако полаже на број 3, који игра велику ролу у његовом животу. Тако, као што је познато, кнез Бисмарк служио је три Цара, био је у три рата, потписао три уговора мира, природно је саставио три цара и закључио тројни савез. Под њим је убијено три коња за вријеме француско-пруског рата. Породични гроб његов представља тролистник, са три расе това листа. Све карикатуре немачке и стране, представљају Бисмарка са три длаке на глави. Најзад Бисмарк има троје дјеце: Херберта, Вилема и Марију.

(Колико чаша вина треба човјек да попије?) На ово врло тешко и тугаљиво питање, одговара чувени дански pjesник и приповједач Андерсен, овако:

Видите ли — прва чаша, то је чаша здравља. У њој расте биљка „здравцац“; ова се биљка правилно и лијено повија око животног стабла, и на свршетку године можете већ спокојно ејећети у њеном хладњаку.

Испите другу чашу! Е, из ње ће да прне млада птичица, која ће весело и безазлено да цркуће, тако, да је човјек лијено прислушкује, па, може бити да ће њом заједно удесити и припјевати:

Происли се на њи,
и рујно винце лиј;
јер, цео живот, цео свет,
свакак је само, свакак леп!

Јест! Живот лијен, и ми с тога нећемо да погнемо главу, нећемо да суетанемо, него ћемо одушевљено и храбро да идемо напријед!

Из треће чаше извирује једно крилато мочме; анђелом га баш не можемо назвати, али је у њега дјетињаста крв и дјетињасто понашање; истина, то мочме неће да задивља, неће још никог ни да нецка, него хоће само да збија и проводи шалу. Оно нам обдије око ушију и шапне по неку понашњу; оно нам падне и на ерце и огрије нас тако, да и ми постанемо досјетљиви, а мало доцније и раскалашни, као што рече један доминикан.

У четвртој чаши нема ни биљке, ни птице, ни мочмета; у њој већ лежи велика почивка нашег ума и разума; видите ли, ту почивку не треба да прекорачимо, јер је то раскресница између ума и безумља.

Испијете ли и пету чашу, онда већ постајете и сами себи смијешни; вама се онда у исти мах и ведри и облачни; ви бивате тада и весели и тужни; ви ете блажени, и ваше унутрашње расположење одахне на тај начин више но што треба; ви постајете брбљиви, одвише слободни и много раскалашнији; ви сад заборављате и ваше достојанство, ако га имате; ви на све заборављате више, но што заборављати морате и заборављати смијете. Све се сад пред вама претвара у игру, шалу, пјесму и весеље; љавоље сестре и љавољчић долазе с вама са свију страна, с расцленим косама, отвореним њедрима, одјевеним у свили и кадифи, окићени шареним и мирисним цвијећем, да вас занесеу, да вас обману и наведу да чините оно, што до пете чаше неби учинили; бжежите сад, отргните се од њих, ако се још отргнути можете!

А тек, шта вели, шест а чаша?! У њој еједи већ сам рогати љаво с прекршите ним ногама и с опруженим, дугачким, бодљикавим, огњевитим језиком, мали, лијено одјевен, врло допадљив човјечуљак, који вас врло добо у свему разумије, који вас познаје, у свачему вам за право даје, све

вам повлађује, ласка вам, све вам одобрава, и изгледа, као да ете баш ви то сами штоно ријеч: „с мислима и персоном.“ Тај човјечуљак баци вам сад поводак око врата, на вас вађа куд он хоће, куд је њему воља, кроз свију седам небеса, на кад и њему већ постанете несвесни, досадни, а он завали фејер да вас одведе и естри у постољу, да — маријете! А кад се из тог тешког и мучног сна пробудите, ви се кајете, сами од себе стидите и црвените!

Има једна прича о човјеку, који је требао да изабере један од оних смртних грехова, кроз које га је оно љаво у виду небеса провађало, и човјек изабере онај, који му се чинило да је најлакши, изабрао је — нијанство; али, он се у овом грјеху огријеша с оних других шест грехова. Човјек и љаво помијешају у нијанству међусобно своју крв, а то бива при шестој чаши, и онда с почетка тибла, а последице се раширује и распламти свако зло у човјеку. Свака класа ових зала напредује као оно библијско горушично зрно, постане биљка и развије се до савршеног цвијета, и човјеку, који се ода нијанству у тој мјери, а увијек и шесту чашу испити мора, не остаје ништа друго, но да скочи у казан поправке, да се да претонити, да му отаџ и последицу капљицу љавоље крви испјера, па да га мајетори — ако их још може паћи да су у том послу вјешти — у нов кадан прекажуће и тако пречистићеног и прекажућеног тек, поново — у свијет избаце!

„Т. Г.“ Саопштио Др. Радич.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА.“

ПЕТРОГРАД, 18 марта. — „Агенција руска“ дознаје, да је Микало, индигниран атентатом на Лихунгчанга, наредио јанонским делегатима, који воде преговоре о миру, да изјаве Лихунгчангу, да Јанон пристаје, да се провизорно обустави нападање.

БЕРЛИН, 19 марта. — Одбор саборски примио је што предлог закона противу револуционара са 17 против 8 гласова.

ПARIЗ, 19 марта. — Пресједник Фор помишовао је италијанског мајора Фалту и Аурелија, осуђене као уходе.

ЛОНДОН, 19 марта. — На бојноме пољу у Китају, уговорено је примирје за три недеље.

БЕРЛИН, 20 марта. — Рођендан кнеза Бизмарка прослављен је по свој Немачкој патриотским свечано стима.

ФРИДРИХСРУЕ, 21 марта. — Бисмарков рођендан прослављен је свечано. Између осталијех честитао му је турски посланик у име Султана. Приснио је велики број депутација. Франц Јосиф, краљ Хумберт, цар Вилхелм и други књажевни честитали су му телеграфски.

БЕРЛИН, 21 марта. — На дворском обједу у част рођен дана Бисмаркова било је пресједиштво сабора. Цар Вилхелм је поздравео Бисмарку.

БНОГРАД, 21 марта. — Министар правде Борђевић дао је оставку због здравља, а на његово мјесто наменован је Стефановић пресједник врховне контроле.

БУДАПЕНТА, 22 марта. — Пољу је учињен атентат динамитом против споменика генерала Хенција. Злочинац је ухваћен и уредник је једног мађарског листа.

ПЕТРОГРАД, 22 марта. — Станице је зврвља Вишњеградеког без наде.

БНОГРАД, 22 марта. — Краљица Наталија доће после ускресња и остануће шест недеља.

БУДАПЕНТА, 23 марта. — Дунав, Тиса и Марош расту и пријете велике штете.

МАДРИД, 23 марта. — Генерал Кампос кренуо је за кубу.

ФРИДРИХСРУЕ, 24 марта. — Стојилов је добио Бисмарку писмо од Кнеза Фердинанда, којим му честита рођендан.

КАДИКС, 24 марта. — Генерал Кампос кренуо је уз велико одушевљење.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Наш никад незаборављени син одвоено увук и синовац

МИЈАТ КОВИЈАНИЋ.

преселио се у вјечност 5 тек. мј. од сушине у дванајестој години свога живота.

Многи су нам лично и писмено саучешће изјавили у нашој тузи. С тега овим путем на првом мјесту благодаримо Њег. Високопреосвештенству гоеп. Митрополиту Митрофану, који је својим телеграфским саучешћем у неколико ублажио нашу тугу. Тако исто благодаримо: Г. доктору Новици Ковачевићу, који се очински заузимао око лијечења нашег непречаљеног Мијата; часном свештенству; г. учитељу са ђацима; племеницима и пријатељима, који лично учествоваше при сироводу пок. Мијата и испратине га до вјечне куће. — Тако исто благодаримо и оним, који су нам писмено изјавили своја саучешћа.

Морача, 13 марта 1895.

Ожалостњени:
Бед: Ново; отац: Јаков; етрип: Сава Ковијанићи, са осталом родбином.

ОБЈАВА.

Лицитација руја Ријечке и Црмничке Нахије биће на 4. Априла ове 1895 године. За то се чини на знање свакоме ономе који би желио узети речени руј, да се пријави најдаље до 2. Априла у Управи Вароши Ријеке, јер ће се 4. Априла на четири сата после подна потписати речени руј ономе који највишу цијену понуди, а онај ко узме речени руј треба да да кауције 200 наполеона било у новцу или у непокретном имању; а исти кунац да да за трошак око продавања руја општинарима Ријечке и Црмничке Нахије а. вр. фиорина стотину и педесет.

Ријека, 5 марта 1895 год.
Кап. Илија Лопичић
Кап. Нико Ђ. Нусовац.
Поп Филип Вујовић.

На знање.

Лицијом пароброда „Данице“ повезао се овђе један кол робе, (харча свиленог) гајтана и бућме, који је смјештен у магазину потписате Управе.

Понито се роби не зна чија је, овим се позива власник исте да се пријави најдаље до 1 маја ове године, са оригиналним рачуном, којему ће харач потпуно одговарати, те ће му се роба по финансијалим прописима предати.

Ријека Црпојевића,
21 марта 1894 год.
Број 151.

(1—3) Финанцијална Управа.

ОБЈАВА.

Потписати продајем из слободне руке моју кућу, која се налази на обали Луке Улицке, а на једном од најлепших мјеста у тој вароши.

Кућа је нова, двокатница; на горњем спрату има три собе, а на доњем: три собе, два магазина и кујину, а са стране мора има лијени балкон, подупрт са двије колоне.

Од кад је ова кућа саграђен у њој је канцеларија књаж. при. Луке Улицке и агенција Лојдова и Дубровачког Паробродског Друштва.

Ко би ову кућу желио купити, нека се потписаноме најдаље до 1 маја ове године пријави.

Улица, 16 марта 1895.
Кап. Лорд Пица.

ОБЈАВА.

Кућа синова пок. Ђура Влаховића, која је прошле године изгорела, покривена није, налази се између најлепших мјеста у овој вароши. Зидови су здрави, са двије доста велике бутиге, и међу њима портиак.

Кућа је поземљана, која се продаје на јавном аукану, за намир полица Митра Беловића, пошто је речени дао новце за грађење исте.

Који би је желио купити нека се пријави у овој Управи, најдаље до 14 априла ове 1895 године, ког ће се дана понудноу највише цијене потписати.

Вир-пазар, 28 фебр. 1895.
Број 32.
Управитељ вароши Вира
Кап. Милан Поповић.

ОГЛАСИ.

ИСКЉУЧИВО ЗАСТУПСТВО
ЗА
ЦРНУ ГОРУ И НОВИ ПАЗАР
СВИЈЕЉА ИНТЕРИКАХ
ФАБРИКЕ
FILS DE FRÉDÉRIC FOURNIÉ
У МАРСИЉУ
КОД
ШИРОВИЋА И ДАМЈАНОВИЋА
У ТРИЈЕСТУ.

Пакети сваке тежине и броја свијеља:
Марка „La Rose“ царске свијеље 1 кило франака 1.60.
Пакети од 560 обичај Св. Двора 1 кило франака 0.90.
Марка „Luxe“ најфиније Р. Q. 1 кило франака 1.10.
Марка „Apollon“ 1 кило фран. 1.05.
„Phocéennes“ 1 кл. фр. 0.98.

Шконтa два на сто.
Цијене и врсте не боје се конкуренције.

(2—3)

EPILEPSIE,
crampes, Neuralgie, sont guéries complètement d'après une méthode unique, mille fois éprouvée.
Traitement par lettre après la remise d'un rapport circonstancié, contenant timbres-poste pour la réponse.
Se diriger a:
OFFICE SANITAS
57, Boulevard de Strasbourg
(22—26) PARIS

Maladies secrètes
impotence, sont guéries avec sûreté. Traitement par lettre après l'envoi d'informations spéciales qui soient accompagnées de timbres poste pour la réponse. Se diriger à l'adresse:
OFFICE SANITAS
57, Boulevard de Strasbourg
(23—26) PARIS